

סדר הדברים ב"על בריאת העולם"

12-1	מבוא
							משה כמחבר התורה וההקדמה לה - בריאת העולם - , בהשוואה
3-1	עם מחוקקים אחרים
							הקושי בחיבור הרעיונות שבבריאת העולם בשביל בן-תמותה,
6-4	וחובתו לתארם לפי כחותיו, מתוך אהבת-אלהים
12-7	אכסקורס נגד הכופרים בבריאת העולם
7	יש אומרים, שהעולם בלתי-נברא ונצחי
8	משה מבדיל בין הסיבה הפעילה (הבינה) ובין הפעול (החומר היולי).
9	הפעול נהפך ע"י הבינה לקוסמוס
							הכופרים בבריאת העולם מכחישים את ההשגחה האלהית וקובעים
11-10	אנרכיה בעולם
							הבלתי-נראה הוא נצחי, והנראה הוא גם נברא: העולם נראה -
12	הריהו גם נברא
169-13	בריאת העולם
							הערה מוקדמת על מספר ימי-בראשית: העולם נברא בששה ימים,
14-13	כי המספר שש הוא משוכלל ומתאים לקוסמוס המושלם
35-15	בריאת העולם המושכל
							העולם המושכל נברא ביום הראשון, יום אחד, בי העולם
16-15	שבמחשבה שמש דוגמה לעולם המוחש, הנראה
25-17	עולם האידיאות נמצא מחוץ למקום
18-17	כשם שהארדיכל, בגשתו לבנות עיר, מחקין קודם בלבו את תכניתה,

- כך יוצר אלהים תחילה את העולם שבמחשבה, שישמש לו דוגמה
 בשביל העולם המוחש 19
 העולם שבמחשבה – מקומו בלוגוס של האלהים, כי רק הוא יכול
 להכיל את כחות-אלוה, ובתוכם גם את הכח הבורא ... 20
 הכח הבורא מקורו בטובו של הבורא, הרוצה לתת מטבעו להויה
 (אכסורס) 21
 ההויה כמו שהיא, והשתנותה ע"י הכח הבורא – הטיב ... 22
 שפע חסדיו של האלהים, וכחו המוגבל של האדם לקבל את הטוב. 23
 מה הוא העולם שבמחשבה? (מסקנה מתוך האנלוגיה בין העולם
 שבמחשבה והעיר הנוצרת בלבו של הארדיכל) 24
 אם האדם נוצר לפי דמות אלהים – העולם לא כל שכן, שהוא
 דמות העולם שבמחשבה, והוא התבונה האלהית ... 25
 ב"אור המלה "בראשית" (התחלת הפירוש) 26–29
 "בראשית" אין להבין ביחס לזמן, כי הזמן נברא עם העולם
 או אחריו 26
 "בראשית ברא" – משמעו: "ברא את השמים כראשונים", כי הם
 הטוב בנבראים 27
 אם כי הכל נברא בבת-אחת, היה סדר בבריאה, כי כל טוב ויפה
 הוא בסדר ובהרמוניה 28
 פרשת שבעת הדברים, שדוגמאותיהם הנצחיות נבראו "בראשית",
 לפי בראשית, א', א'–ג' 29
 אור וחושך 30–35
 הזכות היתרה של הרוח והאור בבראשית 30
 האור המושכל, דמותו של הלוגוס, מקור כל הכוכבים המוחשים ... 31
 החושך (בראשית א', ב') הוא האויר החודר לתוך החלל הריק ... 32
 הוא נס לפני האור, ואלהים מבדיל ביניהם 33
 בשימו "ערב" ו"בוקר" כמחיצות בין אור וחושך 34
 עם בריאת האור והסתלקות החושך נגמרה מדת-זמן אחת, יום
 "אחד", היחיד במינו 35

- בריאת העולם המוחש 169-36
- יום ב': בריאת השמים הגופניים (הרקיע), (בראשית א', ו'-ח'). 37-36
- בריאת היבשה, הימים והצמחים (יום ג') 44-38
- בריאת היבשה והימים (בראשית, א', ט'-י) 39-38
- בפקודת אלוה מוציאה הארץ צמחים מכל המינים ועצים מלאי פירות. 40
- הולדת הפירות כיום היא פרוצס ארוך 41
- בשעת היצירה הראשונה נוצר עולם הצמחים בשלמותו ... 42
- הפירות אינם רק מזון לבריות, אלא גם יסוד ליצירה תמידית ... 43
- הצמחים נוצרים תמיד בגלגל נצחי, מן הזרע עד לפירות ... 44
- יום ד': בריאת הכוכבים 61-45
- למה נבראו הצמחים לפני השמש, הירח והכוכבים? להראות לבני- 45-46
- אדם כח ממשלתו של אלהים 46-45
- חשיבות המספר ארבע 52-47
- (1) בין המספרים 47
- (2) במוסיקה 48
- (3) בתורת ההנדסה 50-49
- (4) באלגברה 51
- סיכום הפרק על חשיבות המספר 4: הוא יסוד הבריאה, כי יש 4 52
- יסודות ו-4 תקופות 52
- האור, שנברא ביום רביעי, הוא האורגן של החשוב ביותר ... 53
- בין החושים, הראיה 53
- אכסורס: הולדת הפילוסופיה מתוך ההסתכלות בכוכבים ... 54
- ארבעת התפקידים של הכוכבים, לפי בראשית, א', י"ד-ט"ו. 61-55
- פרשת התפקידים 55
- (א) להאיר: ממשלת היום-לשמש; וממשלת הלילה-לירח ולכוכבים. 57-56
- הם נבראו גם (ב) לאותות (ג) ולמועדים (תקופות השנה) ... 59-58
- (ד) לקביעת יחידות-הזמן 60
- סיום הפרק על יצירת הכוכבים 61

- 88-62 ... הימים ה'-ו': בריאת בעלי-החיים, ובתוכם - האדם ...
 בעלי-חיים (דגים וצפרים) נבראו ביום ה' בגלל קרבתם למספר
 חמש (כי יש חמשה חושים) 62
 63 בריאת הדגים והצפרים
 64 בריאת חיות-היבשה (יום ו')
- 66-65 ... סדר ועליה בבריאת בעלי-החיים, מן הדג ועד האדם ...
 ארבע דרגות-ההתפתחות אצל בעל-חיים יחיד וארבעת המינים של
 בעלי-החיים בכלל 68-67
 בריאת האדם, ביחס לתבונתו, לפי דמות אלהים (עם אכסורס על
 שאיפת האדם להכיר את העולם הזה ולהסתכל בעולם האידיאות).
 71-69
- למה נאמר בבריאת האדם "נעשה" (בראשית, א' כ"ז)
 76-72 במספר רבים?
 72 הקדמה
 שלשה סוגים של נבראים: א) צמחים וחיות, שאין להם חלק בטוב
 וברע; ב) כוכבים, שיש להם חלק רק בטוב; ג) האדם
 המעורב, שיש לו חלק בשניהם 73
 74 אלהים יוצר רק בריות, שאין להן חלק ברע
 75 כתוב "נעשה", כדי ליחס את המעשים הרעים של האדם-לאחרים.
 ב-אדם מתכוון הכתוב ל-סוג- של בן-אדם (המשך הפירוש של
 בראשית, א', כ"ז). 76
- 88-77 למה נברא האדם באחרונה?
 1) מפני שצריך היה להתקין בשבילו כל הדברים החמריים
 והרוחניים 78-77
 2) לשם מוסר-השכל בשביל הדורות הבאים: האדם הראשון,
 בהיותו נקי מעוון, מצא הכל מוכן בשבילו; בני-האדם כיום
 אוספים את צרכיהם בעמל רב, בגלל רוע מעשיהם 81-79
 3) שמים ואדם הם התחלת הבריאה וסופה, והם נמצאים
 בהתאמה ידועה 82
 4) האדם כמושל על כל הבריות צריך היה להברא האחרון 88-83

128-89	המספר שבע
89	היום השביעי הוא חג הקוסמוס ויום הולדתו
90	מבוא לפרק על המספר שבע (השוה 4-5)...
94-91	המספר שבע מחוץ לתחום העשר
98-95	המספר שבע בתוך תחום העשר...
100-99	המספר שבע בהשוואה עם מספרים אחרים בתוך תחום העשר
101	אפיו וכחו של המספר שבע בדברים רוחניים ובדברים מוחשיים.
102	המספר 7 כמספר משוכלל, והוכחה לכך בגיאומטריה...
105-103	המספר 7 ביחס לגילי האדם
106	7=3+4, המסמלים את הרבוע והקוביה
110-107	המספר שבע הוא ההרמוני ביותר
					המספר 7 בטבע הנראה: 7 עגולי השמים, 7 כוכבי-לכת ופעולותיהם, מזלות בני 7 כוכבים, שווי יום ולילה והתגים (פסח וסוכות)
116-111	בחודש השביעי
					המספר שבע בבן-תמותה: 5 חושים, ונוסף עליהם מכשיר הדבור ומכשיר ההולדה; 7 חלקי-הגוף, 7 אורגנים פנימיים, 7 דברים שבראש, 7 תכונות הדברים הנראים, 7 תכונות הקול, 7 תנועות, 7 הפרשות, 7 ימי התגבשות העובר, 7 ימי נדה, התבגרות העובר בבטן אמו ב-7 חדשים, היום
125-117	השביעי כיום ההכרעה במחלות
126	המספר 7 בתורת-הלשון ובמוסיקה
127	אסו'מולוגיה של השם 'שבע'
128	אפילו לפרק על המספר שבע: יום-השבת וקודשתו
					בראשית, ב', ד' - ה', כאפילו לבריאה. ראייה
130-129	לבריאת העולם המושכל
133-131	פירוש לבראשית ב', ו' (חזרה על המספר ב-38)
131	הפרשת המים המתוקים ממי-הים לשם החזקת האדמה
132	המים הם חלק האדמה המולידה את הכל
133	האדמה בתור אם - הטבע הצמיח לה דרים: מעינות

150-134	אדם הראשון
139-134	(בראשית, ב', ז')	יצירת האדם (בראשית, ב', ז')
134	ההבדל בין האדם האידיאלי הנברא והאדם הנוצר	ההבדל בין האדם האידיאלי הנברא והאדם הנוצר
135	הרכבת האדם מחומר-אדמה ורוח-אלהים	הרכבת האדם מחומר-אדמה ורוח-אלהים
139-136	אדם הראשון היה הטוב והיפה ממש	אדם הראשון היה הטוב והיפה ממש
					(1 מפני שהאדמה שנפרשה רק עכשיו מהמים, חיתה בטובסטנציה	(1 מפני שהאדמה שנפרשה רק עכשיו מהמים, חיתה בטובסטנציה
136	שלה בלתי-מעורבת וטהורה ..	שלה בלתי-מעורבת וטהורה ..
137	(2 לשם יצירת האדם בחר אלהים בחלק הטוב ביותר של האדמה.	(2 לשם יצירת האדם בחר אלהים בחלק הטוב ביותר של האדמה.
138	(3 אלהים יצר בחסרו את האדם מתוך הרמוניה שלמה ויופי	(3 אלהים יצר בחסרו את האדם מתוך הרמוניה שלמה ויופי
139	האדם הוא מצויין ביחס לנשמתו כי הוא דמותו של הלוגוס	האדם הוא מצויין ביחס לנשמתו כי הוא דמותו של הלוגוס
					כחותיו ותכונותיו של אדם הראשון ביחס לדורות הבאים	כחותיו ותכונותיו של אדם הראשון ביחס לדורות הבאים
141-140	אחריו, שהם הולכים ונחלשים בכחותיהם מדור לדור.	אחריו, שהם הולכים ונחלשים בכחותיהם מדור לדור.
144-142	אדם הראשון כאזרח העולם. הקוסמוס ומשטרו	אדם הראשון כאזרח העולם. הקוסמוס ומשטרו
142	אדם הראשון כאזרח יחידי של העולם	אדם הראשון כאזרח יחידי של העולם
143	החוק שבקוסמוס - התבונה הישרה; לפיה חי האדם	החוק שבקוסמוס - התבונה הישרה; לפיה חי האדם
					מלבדו נמצאות בקוסמוס: בריות אלהיות מחוסרות-גוף, ובריות	מלבדו נמצאות בקוסמוס: בריות אלהיות מחוסרות-גוף, ובריות
					אלוהיות לא בלתי-גופניות - הכוכבים, והאדם מתהלך אתן	אלוהיות לא בלתי-גופניות - הכוכבים, והאדם מתהלך אתן
144	וחי בחברתן	וחי בחברתן
147-145	צאצאיו של אדם הראשון	צאצאיו של אדם הראשון
					יש להם כמו לאדם הראשון, חלק במהות האלהית, אם גם במדה	יש להם כמו לאדם הראשון, חלק במהות האלהית, אם גם במדה
145	פחותה יותר	פחותה יותר
					כל בן-אדם מקורב לתבונה האלהית ע"י רוחו, והוא דומה בבנינו	כל בן-אדם מקורב לתבונה האלהית ע"י רוחו, והוא דומה בבנינו
146	הגופני לקוסמוס, כי גם הוא כמוהו מורכב מארבעה יסודות.	הגופני לקוסמוס, כי גם הוא כמוהו מורכב מארבעה יסודות.
147	הוא חי בכל ארבעת היסודות	הוא חי בכל ארבעת היסודות
150-148	מתן שמות לבעלי-החיים ע"י האדם (בראשית, ב', י"ט-כ')	מתן שמות לבעלי-החיים ע"י האדם (בראשית, ב', י"ט-כ')
148	זכותו ליתן שמות, הודות לכוו וחכמתו, כי הוא איפרכוס של אלהים.	זכותו ליתן שמות, הודות לכוו וחכמתו, כי הוא איפרכוס של אלהים.
149	אלהים מנסה ע"י כך את כחות האדם שנתן לו ומפתח אותם	אלהים מנסה ע"י כך את כחות האדם שנתן לו ומפתח אותם
150	בגלל כח-מחשבתו, שלא נחלש עדיין, הוא נותן שמות קולעים ביותר.	בגלל כח-מחשבתו, שלא נחלש עדיין, הוא נותן שמות קולעים ביותר.

169-151	חטאו של אדם הראשון והנחש
156-151	האדם בא לידי חטא
152-151	האיש והאשה נפגשים בפעם הראשונה ונוצרת תאוה בלבם
153	בריאת הגן בעדן (עוד לפני בריאתה של חוה)
154	גן העדן - אליגוריה הוא: התבונה, המלאה רבבות רעיונות
156-155	הנחש נעשה גורם לידי עברה; אדם וחוה גורשו מהגן
166-157	פירוש לספור על הנחש
157	הנחש הוא אליגוריה של התאוה
160-158	אנלוגיה בין בעל-התאוה והנחש
162-161	השפעתה של התאוה על האדם ועל בעלי-החיים
163	ה-לוחם בנחשים" (ויקרא, י"א, כ"ב ב" LXX) זכה לתהלה מיוחדת,
164	כי הוא סמל ההתאפקות
166-165	הנחש (התאוה) פונה אל האשה: הדעת היא הפרינציפיון הגברי והחוש - הפרינציפיון הנשי תפקיד החושים בפתוי הדעת
169-167	גורלם של בני-האדם הראשונים, תמורת הכנעתם לתאוה.
167	עונש האשה והגבר
168	פוריותה התמידית של האדמה לפני חטאו של האדם הראשון
169	עונש-המות, שהיו ראויים לו, נחלף להם לעמל קשה בהמצאת המזונות.
172-170	סיום
					חמשת העיקרים, הנובעים מתוך בריאת העולם:
					(א) אלהים קיים
					(ב) אלהים אחד
					(ג) העולם נברא
					(ד) העולם אחר
171-170	(ה) השגחת אלוה על העולם
172	מי שחקק בלבו חמשת עיקרים אלה - הוא חי חיי-אושר

מתוך הספרות על פילון

Norman Bentwich: Philo-Iudaeus of Alexandria, Philadelphia 1910.

Émile Bréhier: Les idées philosophiques et religieuses de Philon d'Alexandrie, Paris 1925.

Th. H. Billings: The Platonism of Philon Judaeus. Chicago, Illinois 1919.

James Drummond: Philo Iudaeus; or the Jewish Alexandrian Philosophy in its Development and Completion. I. II. London 1888.

J. Heinemann: Poseidonios metaphysische Schriften. I. II. Breslau 1921. 1928.

: Philons griechische und jüdische Bildung. I. Abschnitt (Festschrift zum 75-jährigen Bestehen des Jüdisch-Theologischen Seminars Fraenkelscher Stiftung. Breslau 1929). II. Abschnitt (Bericht desselben Seminars für das Jahr 1929).

Jakob Horowitz: Untersuchungen über Philons und Platons Lehre von der Welterschöpfung. Marburg 1900.

ד"ר יוסף קלוזנר: היסטוריה ישראלית חלק רביעי. שיעור שלישי § 8, עמ' 50-67.

Hans Lewy: Sobria Ebrietas, Untersuchungen zur Geschichte der antiken Mystik (Beihefte zur Zeitschrift für die Neutestamentliche Wissenschaft 9) Giessen 1929.

Dr. Carl Siegfried: Philo von Alexandria als Ausleger des Alten Testaments. Jena 1875.

ד"ר מנחם שטיין: המדרש ההליניסטי (בסנה כרך א' חוברת ב' עמ' 141-154).
ורשה תרפ"ט.

בטכסט מסמן מספר רגיל, כגון 20, סעיף לפי הוצאת כהן-וונדלנד.

< - חסר בכ"י ונשלם ע"י חוקרים. >

() - נוסף בתרגום לשם באור הטכסט.